

תובע גילון במשפט שטיינברג

עקב אי-התערבות — כניעה?

ער זלינגר

הפרשה, ראש מדור הבילוש לשעבר זאב שטיינברג, מסר עדותו בשבועה מעל דוכן העדים, יכול היה כל מי שמכיר את שירות פעולתה של הכת המושחתת במטה הארצי להבחין בפעולותיה האופייניות, גם באולם בית-המשפט ומסדרונותיה. הקצין שלום ירקוני, איש מחלקת התפקידים ה' מיוחדים של המטה, ששירת את עמוס בן גוריון בכל זמן המשפט שהגיש נגד שורת המתנדבים, נכח גם במשפט זינגר. תפקידו של ירקוני: לדחוק מדי יום ביומו לקתם נוביק על מהלך המשפט, ואולי גם לפקח מטעם נוביק ועמוס על הקצינים והשוטרים המעידים בו מטעם התביעה, כשב-ראשם סגן המפקח הכללי אברהם זלינגר. זלינגר היה לכאורה אדיב. שלא כמו בחקירה המוקדמת, בה סירב בתוקף להגיש לבית-המשפט את חיק החקירה נגד זאב שטיינברג, שנה הפעם את דעתו. "אין לי שום סודות בסני בית-המשפט", ידי פרקליט המדינה גילון, "אין לי גם כל סודות בסני עורך-הדין הניגמן". המסקנה: בשעה שלזלינגר, עד התביעה וסגן המפקח הכללי של המשטרה, אין כל סודות בסני פרקליטו של הקצין המודר, הנאשם באשמת מתן עדות שקר, היו לו ולפיקודיו סודות בהודמוניות מקבילות.

אולם למרות אדיבותו החיצונית, היה ניכר בעליל כי זלינגר אינו מרגיש את עצמו בטוב בתפקידו החדש: מתן עדות נגד חברו לקצונה. למרות החיובים האדיבים במסדרון ובמונון, בינו לבין פרקליט המדינה שקראו לדוכן העדים, הורגשה מתחית חות כבדה בין השניים. הסיבה: זלינגר, שהושפע מרדכי קנת שבר אחרת, הוא לעמוס, משתדל להבליט באחרונה את אי-בתו וגישתו העוינת לכל מי שבא לחשוף את צפונות המשטרה.

יש לענות. כאשר נסתיימו עדויות ה' תביעה — אחרי שזאב שטיינברג חזר וסיפר על הימים שקדמו למשפט עמוס בן-גוריון נגד שורת המתנדבים, ועל הנסיגות הנוראיים שנעשו להכריח כי הוא, שטיינברג, מסר אינפורמציה סודית למשרדו של עורך-הדין תמיר — טען סניגורו של זינגר, עורך-הדין יעקב הניגמן, כי "אין לענות על האשמות".

השוטפ מרדכי קנת סבר אחרת. הוא קיבל את נימוקיו של פרקליט המדינה, הר' הניגמן להשיב על שלושת סעיפי האשמה הראשונים, ביטל את הסעיף האחרון, בו נאשם זינגר כי מסר עדות שקר בכך שאמר שלא זכר אם חקר את שטיינברג על קשריו עם משרד עורך-הדין תמיר. הסעיפים עליהם חויב זינגר להשיב: מתן עדות שקר, בכך שהעיד כי לא שטיינברג היה זה שמסר לו את שמו של הסמל איני קדיס המעורב בפרשה; מתן עדות שקר, בכך שהעיד כי כבר בשני ליוולי שנת 1956 ידע על איני קדיס, בזמן שרק באותו (המשפט בעמוד 10)

התוצאה: הרב החשוד בעבירה על החוק הפלילי לא הועמד בפני בית-המשפט של המדינה, אלא בפני בית-דין פנימי מיוחד של שלושה רבנים — הרבנים הראשיים אייזיק הרצוג ויצחק גסים, הרב מאיר בן-מנשה. השבוע החל המשפט, מאחורי דלתים סגורות לגמרי, בהיכל שלמה, שבקליו הכריזו עליו כעל המרכז הרוחני של היהדות. פרקליט-המחוז התל-אביבי המוני קן, יעקוב בראור הדתי, השמיע את סעיף ג' התביעה. חרל"פ הגן על עצמו, בסגנון דיבורו שמתחיל לאף. פסקי-הדין היה מוטל עדיין בספק. מה שלא היה מוטל בספק הוא כי בעלי המרכז הרוחני הם אורחים שמעל לנוהל התוקף הרגיל.

פרשת שטיינברג המכיל מתחיל להיכת

לפרקליט המדינה, עורך-הדין קולין גלך מן-גילון, היה זה נסיון ראשון בכל ה' קריירה המשפטית שלו במדינת ישראל. פרקליט המנוסה שרכש את השכלתו ואת ידיעותיו המשפטיות בדרום-אפריקה, היה צריך בפעם הראשונה בחייו לצאת למערכה משפטית בקציני משטרה גבוהים. ההודמוניות לכך ניתנה לו במשפט שהוא ניהל השבוע בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, לפני ה' שיא התורן השופט מרדכי קנת: תביעתה של המדינה, נגד מי שהיה ראש הענף הפלילי במשטרת מחוז המרכז.

המערכה היתה קשה מאד. כשהוא נעזר בשני עורכי-דין, עורך-הדין סליק גנדא ור' מתחמה אמנון רובינשטיין, היה על גילון למלא בבית-המשפט המחוזי את אותו ה' תפקיד שמילא עורך-הדין שמאל תמיר במשפט נגד הקצין זאב שטיינברג, ובתל-נתו של שטיינברג נגד הקצין זינגר: להג' כיח שלא זו בלבד שזינגר שיקר במתכוון בעדותו, כי אם גם שבניצוחו של ראש המחלקה הפלילית ר"ח אפרים הופשטר מנהלת קבוצת הקצינים המושחתת של המטה הארצי מסעי-גיבוי לאורך כל החזית, לה' גנתו של הנאשם יוסף זינגר. במסע זה, לא בחלו הקצינים בשום אמצעי, "הכל להצלת זינגר", היתה סיסמתם. הם ידעו כי הם חייבים להצילו בכל מחיר, כי הם עצמם היו מעורבים במידה חמורה בפדשה זו.

להם הכג מותר. בשעה שגיבור תמיר עצמו, שבפעם הראשונה בתול' דות המדינה הצליח, עליידי נצחוננו בתביעה המוקדמת, להביא לכך שגוף משפטי בדרג גבוה יהיה מערכה נגד שחיתות בצמרת ה' משטרה, היה נאצל להשאיר, שגלב זה של המערכה, כמתחלל פאסיבי, משום שלפי ה' חוק יכולה תביעה פלילית בבית-המשפט ה' מחוזי להתנהג רק עליידי נציגי חיועץ המשפטי.

בין חברי המשמרת לפוליטרוקים מפלג' תיים שמונו מלמעלה, החליטה מוכירות המפלגה לעלות על דרך חדשה, פחות מחייבת מבחינה פוליטית. תחת לפתח קורסים לחברי מפלגה חדשים, לערוך הר' צאות רעיוניות, וחיכוחים לכלייה או סימי פויוניים על כל נושא שבועלם, פתחה מפא"י מועדונים מפוראים, ציידה אותם במיתקני-תקליטים הייפודיטיים, שכרה תו' מורות ג'אז וערכה ערבי ריקודים עם כיבוד חינם.

השבוע עלתה הפעולה על שלב חדש. אחרי שנה של עבודה חברתית בלתי-מחייבת, החליטו ראשי הפעולה להתחיל ברישום מסודר. שאלון משוכפל חולק בין מאות הצעירים, המבקרים בקביעות במר' עדונים.

השאלון הכיל הכל: בצד שאלות על ארץ הלידה, כתובת המגורים או משלח-היד, נשאלו המפא"יים הצעירים שאלות רבות משמעות כגון: "האם אתה מרוצה ממ' קום עבודתך? האם אתה מעוניין במקום עבודה אחר?"

על חייו הפרטיים של החבר הצעיר, רצו המארגנים לדעת הרבה: "האם יש לך בת-זוג? היש לך קשיים בהקמת משפחה? איזה קשיים קשיים כלכליים? דיריה?"

לכסוף עובר השאלון גם לפסים חש' בים יותר: "האם יש לך דעה כיצד צריך לערוך את הבחירות, לפי איזורים או לפי מפלגות?" "אתרון אחרון: "איזה ליקויים אתה חושב שיש לתקן במדינה? מה לדעתך צריך להבליט במדינה?"

ממלאי השאלון, אינם צריכים לפחד שמא יפסורו מעבודה אם יודעו כי הם משתייכים לחוגי הצעירים של מפא"י, הבטיחו השואלים בסופו של השאלון: "הפר' טים ישמרו בסודיות".

דת שודר רחני

כל אזרחי ישראל שחיים בפני החוק — אך כמה מהם שחיים יותר. בין אלה נכ' ללים חתיקי הש"י של ההגנה, הוחכים לחנינות. השבוע נוסף סוג חדש: רבנים.

רבה של ראשון-לציון, חיים זבולון חרל"פ, הוא אישיות ידועה בחוגים ה' דתיים. הוא תקף מאד כאשר המרכז בעניני המוסר וההלכה לגבי הוולת — כמו בני-גירות הרוצים להתחתן. אולם לפתע נסתבר שיש חשש חמור לגבי ה' מוסר של הרב הנכבד עצמו. בתיקי ה' פרקליטות הצטבר תומר שהחשיד את הרב גבה-הקומה והשמנמן בלקיחת שוחד. ה' הזדמונת: סידור נישואי בוסר של ילדה תימנית.

אולם מה יקרה אם רב מכובד ישב על ספסל הנאשמים, כאחד האדם רבני ישראל התגייסו כדי למנוע את השערור' ריה המחרידה. הוסעל לחק, וניצול קשרים.

לעיראק, עסק גם שם בהוראה במחוז ה' כירדים הצפוני, בכפר רואנדו שבמחוז אבר' צחיר, ובעיירה אכמאה.

חייו של הפליט הפוליטי לא היו קלים. בשנת 1942, אחרי שדוכא בעיראק המרד של ראשיד עלי אל-כיליאני, הועמד סעיד חסן למשפט, כאילו היה אחד הקושרים. הוא זוכה מכל אשמה וחזר לארץ-ישראל, על מנת לרכוש בכסף משפחתו חנות לתמרור' קים במרכז יפו.

"זו לא היתה הנות סתם", נזכר עתה סעיד בחיך, "זו היתה הנות גדולה. יהודים ויהודיות מתל-אביב היו באים במיוחד על מנת לקנות את מה שאפשר היה לקנות רק אצלי".

מתוך הנות התמרוקים שלו, החל סעיד חסן בתעמולה מדינית גלויה נגד מי שהיה ידיו, חג' אמין אל-חוסני. "התיידנו בירושלים בשנת 1939", מספר המורה על המופתי, שגם הוא היה מורה באותן השנים. "הסתכסנו בגלל שיטותיו. הוא אמין שצריך לרצוח כל מתנגד, אפילו הוא מתנגד אישי בלבד. כל מי שהיה יריבו, היה מואשם עליידי כבוגד. הוא לא בחל בשום מעשה".

המלך היה פחדן. סעיד חסן חלל לשלוח מכתבים. תוכנם: כתבי-האשמה חמור נגד המנהיגות הערבית, בראשה עמד ה' מופתי. הוא שלח את מכתביו לשורה ארוכה של אישים ערביים ולמשרדי החוץ של המדינות הערביות. משפחתו, משפחת אל-נאשף הגדולה והאמידה, אחת החשובות ש' במשפחות הערבים בארץ-ישראל, עמדה מא' חוריו. המופתי פתו לנגוע בכנה של משפחה זו.

בשנת 1947, שנה לפני הקמת המדינה היהודית בארץ-ישראל, הגיעה מלחמתו ה' פרטית של אל-נאשף לשיאה. הוא פרסם חר' ברט קטנה, הפיץ אותה ברבבות טפסים בכל רחבי המרחב. תוכנה: חיכות רעיוני חריף עם המופתי.

המופתי החליט שהגיעה העת לפעול. הוא שלח רץ מיוחד לסעיד חסן, הומין אותו לביירות. אל-נאשף חשש לחייו, סירב לנסוע. הזמנה נוספת הגיעה מן המלך עבדאללה. המלך רצה לראות אותו, מספר אל-נאשף על עלילותיו כאילו היה מתאר שיעור קור' מן רגלי ביתו הכפית, "הוא פחד מאד אן המופתי ורצה לקרב אותי אליו. המלך היה מלא תסביכים והתסבין הגדול ביותר שלו היה הפחד".

אל-נאשף נסע לעבדאללה. הוא נפגש אתו פעמים אחדות, הסביר לו מדוע לדעתו מסוכן כל כך המופתי לעם הערבי.

עוד שדושה נאומים. בכל השנים האלה לא טמן המופתי את ידיו בצלחת. אל-נאשף זוכר עדיין את אותו יום בשנת 1945, בו הגיע לחנות התמרוקים שלו כדי להיחזק כי אלמונים הריקו אותה מכל סחורה. בפעם אחרת ניסו להתנקש בחייו, אך לא הצלחה.

הגניבה שבועה בחנותו, אשר גם הוצתה מאוחר יותר, לא הכייתה את סעיד חסן מיפו. הוא נשאר בעיר הגדולה, יצא להורות בבתי-הספר הערביים, שכאת שעות אחר' הצהרים הוא מנצל לפעולה פוליטית יחד עם שני גוליעיראים אחרים, אתם התיידד, דיאב עביד ועבד אל-ראוף אל-ראוק. אולם אל-נאשף התאכזב מחבריו: "הם הלכו אז לסוכנות היהודית ובקשו כסף". הוא מספר בלגלוג, "הם התיחסו לדעות שלנו כאל קרדום לחפור בו".

מדינת ישראל מצאה את סעיד חסן אל-נאשף בכפר טיבה, כפר מולדתו. הוא חזר להורות בבתי-הספר הממלכתיים של המדינה, התנגד בחריפות לחינוך הדומיני המשותף. כשיצאה מפ"ם לעבודה בכפרים הערביים, הצטרף גם אל-נאשף לשורותיה. רעיון אחת-העמים מצא תן בעיניו.

"אין כל מרידות בלבי", מסכם הלוחם הקשיש (53) את מלחמתו האחרונה. אני מוכן לתת עוד ארבעה נאומים כאלה, כדי שהילדים המוסלמים יוכלו לדעת מה הן מצוות דתם והיכן קבור הנביא מוחמד". שלושת הנאומים הבאים של אל-נאשף יהיו מיותרים. מיד אחרי התעידה העשירי של המורים, הורה משרד החינוך לשנות את תוכניתו לכפרים הערביים: לימוד ה' קוראן הוכנס גם לכיתות ההמשך.

מפלגות

יש לך קשיים?

אחד הצעירים הרביעיים באשמה במערכת הבחי' רות לכנסת הרביעית, אותה מכין מנגנון מפא"י בקפדנות מרובה, היה לארנן מחדש וביתר כשרון את חוגי הצעירים של המפלגה. אחרי שהשמורת הצעירה של מפא"י שב' קה חיים לכל חי תוך חיכות רעיוני סוער